

Uppföljning av tidigare genom- förda granskningar

Södertörns brandförvarsförbund

November 2020

Jennifer Höök

Richard Moëll Vahul

Innehållsförteckning

1.	Inledning	5
1.1.	Bakgrund	5
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	5
1.3.	Avgränsning	5
1.4.	Metod och revisionskriterier	5
2.	Iakttagelser och bedömningar	6
2.1.	Intern kontroll i lönerutiner (2014)	6
2.1.1.	Rekommendationer framförda i rapport och missiv	6
2.1.2.	Direktionens svar	6
2.1.3.	Sammanfattande kommentar	7
2.2.	Intern kontroll i leverantörsregister och -utbetalningar (2015)	7
2.2.1.	Rekommendationer framförda i rapport och missiv	7
2.2.2.	Direktionens svar	8
2.2.3.	Sammanfattande kommentar	9
2.3.	Intern kontroll i kundfakturering (2016)	10
2.3.1.	Rekommendationer framförda i rapport och missiv	10
2.3.2.	Direktionens svar	10
2.3.3.	Sammanfattande kommentar	10
2.4.	Intern kontroll i förmånsbilar (2017)	11
2.4.1.	Rekommendationer framförda i rapport och missiv	11
2.4.2.	Direktionens svar	11
2.4.3.	Sammanfattande kommentar	11
2.5.	Granskning av löpande internkontroll (2018)	12
2.5.1.	Rekommendationer framförda i rapport och missiv	12
2.5.2.	Direktionens svar	13
2.5.3.	Sammanfattande kommentar	13
3.	Revisionell bedömning	15
3.1.	Rekommendationer	15

4.	Bedömningar utifrån revisionsfråga	16
4.1.	Bedömningar per uppföljd revisionsrapport	16

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av förbundets revisorer genomfört en uppföljande granskning avseende tidigare genomförda granskningar avseende internkontroll i processer med bäring på de finansiella rapporterna. Granskningen har omfattat genomgång av lämnade synpunkter och rekommendationer, direktionens svar samt avstämning kring lägesbeskrivning. En bedömning har gjorts, per uppföljd rapport, avseende revisionsfrågan kring huruvida förbundsdirektionen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar. Bedömningarna framgår nedan.

Intern kontroll i lönerutiner (2014)

Förbundet har i allt väsentligt vidtagit tillräckliga åtgärder. Att det inte framgår i delegationsordningen vem/vilka som har behörighet att attestera utbetalnings- och bankkopplingslistan, bedömer vi dock vara en brist.

Svar på revisionsfråga: Delvis

Intern kontroll i leverantörsregister- och utbetalningar (2015)

Genomförd granskning visar att rutinerna kring leverantörsreskontran är ändamålsenliga och säkerställer en tillräcklig intern kontroll.

Svar på revisionsfråga: Ja

Intern kontroll i kundfakturering (2016)

Genomförd granskning visar att den interna kontrollen är tillräcklig avseende system och rutiner för hantering av kundfakturering.

Svar på revisionsfråga: Ja

Intern kontroll i förmånsbilar (2017)

Genomförd granskning visar att förbundet säkerställt en ändamålsenlig hantering och redovisning av förmånsbilar.

Svar på revisionsfråga: Ja

Granskning av löpande intern kontroll (2018)

Utifrån genomförd granskning konstaterar vi att förbundet inte har upprättat inköps- och upphandlingsreglemente som ska implementeras i organisationen. Vidare har förbundet inte genomfört stickprov på förtroendekänsliga poster enligt verksamhetsplanen 2020.

Svar på revisionsfråga: Delvis

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer:

- Uppdatera vidaredelegationsordningen med de medarbetare som har behörighet att attestera löneutbetalningar.
- Inför en rutin där nya leverantörer kontrolleras mot Svensk handels "svarta lista".
- Säkerställ att inköps- och upphandlingsreglemente upprättas och implementeras i organisationen och att det görs i enlighet med LOU.

- Säkerställ att man fullföljer de kontrollmoment som införts i verksamhetsplanen 2020 som syftar till att slumpmässigt kontrollera 10 fakturors efterlevnad av förbundets riktlinjer för representation, konferensverksamhet och resor.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisionsprocessen kan delas in i följande delar: Planering, genomförande och uppföljning. De granskningar som revisionen genomför innehåller ofta förslag på åtgärder som bör genomföras. Dessa åtgärder varierar i omfattning och därmed också i tid för genomförande.

En viktig del av revisionens arbete är därför att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen tagit till sig kritik, synpunkter och förslag.

Mot denna bakgrund och genomförd bedömning av väsentlighet och risk har Södertörns brandförsvares revisorer uppdragit PwC att följa upp granskningar med bäring på intern kontroll i system och rutiner för upprättande av de finansiella rapporterna som genomförts under 2014–2018.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga:

- Har förbundsdirektionen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser uppföljning av genomförda granskningar åren 2014–2018 inom internkontrollområdet som har bäring på de finansiella rapporterna. Uppföljningen omfattar följande granskningar:

Intern kontroll i lönerutiner (2014)

Intern kontroll i leverantörsregister och –utbetalningar (2015)

Intern kontroll i kundfakturerings (2016)

Intern kontroll i förmånsbilar (2017)

Granskning av löpande intern kontroll (2018)

Granskningen omfattar förbundsdirektionen.

1.4. Metod och revisionskriterier

Genomgång av revisorernas synpunkter och rekommendationer som angetts i lämnade revisionsrapporter och missivbrev till direktionen. Dokumentgranskning av de svar/yttranden som revisorerna erhållit.

Intervjuer med berörda tjänstemän för att inhämta lägesbeskrivning och eventuella styrkande underlag. Viss verifiering har sett.

En bedömning görs huruvida åtgärder kvarstår att genomföras.

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. Intern kontroll i lönerutiner (2014)

2.1.1. Rekommendationer framförda i rapport och missiv

En granskning avseende löneprocessen genomfördes 2014 där vi verifierade huruvida behörigheter till lönesystemet och attester i detsamma skedde i enlighet med förbundets interna rutiner samt att den interna kontrollen i löneprocessen var tillräcklig. Dessutom genomfördes en kontroll av att utbetald lön enligt bankfil stämde överens med attesterad löneutbetalningslista och att uppgifterna om utbetald lön var överensstämmande mellan lönesystemet och bokföringen. Granskningen syftade till att besvara följande övergripande revisionsfråga:

- Är verksamhetens interna kontroll avseende rapportering av löner och ersättning tillräcklig?

Utifrån den tidigare genomförda granskningen och tillhörande verifiering var den sammanfattande bedömning att förbundet hade en välfungerande intern kontroll avseende rapporteringen av löner och ersättningar och att denna **bedömdes som tillräcklig**.

Inom ramen för granskningen noterades dock några områden där åtgärder behövde vidtas för att ytterligare stärka den interna kontrollen. I både rapport och missiv rekommenderades därför förbundet att:

1. Dokumentera genomförda kontroller mellan den attesterade löneutbetalningslistan och bankkopplingslistan.
2. Årligen revidera och anta vidaredelegationen av förvaltningsärenden, för att därigenom säkerställa att delegationslistan alltid är aktuell.
3. Personalchef antingen attesterar, de av administratören, inlagda uppgifter i PA-modulen alternativt attesterar underliggande lönerevisionslistor i samband med den årliga lönerevisionen.

2.1.2. Direktionens svar

Direktionens svar på rekommendationer från revisionsrapporten var enligt följande:

1. Både utbetalningslistan och bankkopplingslistan attesteras av två behöriga delegater efter avstämning.
2. Vi inför en ny rutin där brandchefen i januari varje år eller när förändringar i delegerade personalgrupper uppstår går igenom och signerar att vidaredelegationsordningen alltid är aktuell.
3. Vi har infört rutiner enligt ovanstående där personalchef attesterar i underliggande lönerevisionslistor samt i PA-modulen.

2.1.3. *Sammanfattande kommentar*

Vi har uppdaterat förståelsen för lönerutiner dels genom intervju med ekonomichef, dels genom stickprov på kontroller vi bedömer rimliga.

Av intervju framgick att en ny rutin införts där brandchef i januari varje år eller när förändringar i delegerade personalgrupper uppstår uppdaterar och signerar vidaredelegationsordningen för att hålla den aktuell. Vi har tagit del av den senast signerade delegationsordning som är daterad 2020-06-15. Vi noterar att det av delegationsordningen inte framgår vem/vilka som har behörighet att attestera en löneutbetalning. Vi kan därmed konstatera att delegationsordningen inte är fullständig trots att den har uppdaterats och signerats.

Utifrån tidigare lämnade rekommendationer har ett stickprov på den senaste lönerevisionen (april/maj 2019) gjorts där vi kontrollerat att personalchef antingen attesterar, de av administratören, inlagda uppgifter i PA-modulen alternativt attesterar underliggande lönerevisionslistor i samband med den årliga lönerevisionen. Utfallet visade att förbundet vidtagit de åtgärder som rekommenderats då personalchef har attesterat den årliga lönerevisionen. Dock noterar vi att en lönerevision inte gjorts 2020 med anledning av covid-19.

En avstämning har gjorts mellan attesterade tidrapporter och aktuell lönespecifikation för timanställda i juni månad 2020. Inga avvikelser har noterat. Vidare har vi stickprovgranskat tidrapporter i systemet för april månad med syfte att säkerställa att tidrapporter har attesterats innan de går ut för betalning. Inga avvikelser har noterats, samtliga var attesterade.

Vi har, utifrån tidigare lämnade rekommendationer, tagit del av utbetalningslistan och bankkopplingslistan för februari och april månad 2020. Vi har kontrollerat att attest skett av två i förening, behöriga medarbetare. Utfallet visade att attest skett av två i förening för båda månaderna, dock kan vi konstatera att det av vidaredelegationsordningen inte framgår vem/vilka som har behörighet att attestera en löneutbetalning. Mot bakgrund av detta kan en bedömning av attestanterna behörighet inte göras.

Utifrån genomförd granskning av tidigare lämnade rekommendationer och tillhörande verifiering bedömer vi att man i allt väsentligt vidtagit de åtgärder som rekommenderats avseende rapportering av löner och ersättningar. Att det inte framgår i vidaredelegationsordningen vem/vilka som har behörighet att attestera utbetalnings- och bankkopplingslistan, bedömer vi vara en brist.

Svar på revisionsfråga: Delvis

2.2. Intern kontroll i leverantörsregister och -utbetalningar (2015)

2.2.1. *Rekommendationer framförda i rapport och missiv*

En granskning genomfördes 2015 avseende rutiner kring leverantörsregister och hanteringen av inköp och leverantörsfakturor. Granskningen syftade till att bedöma om förbundet har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörer och leverantörsfakturor. Den revisionsfråga som besvarades var:

- Är rutinerna kring leverantörsreskontran ändamålsenliga och säkerställer de en tillräcklig intern kontroll?

Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningen var att den interna kontrollen i **huvudsak är tillräcklig**, men att den inom vissa områden behöver vidtas åtgärder i syfte att ytterligare stärka kontrollen. I både rapport och missiv lämnades följande rekommendationer:

1. Inför en tvåhandprincip vid utbetalning av leverantörsfakturor.

2. Säkerställ att samtliga delegationsbeslut kring att utse beslutsattest dokumenteras via undertecknade av, enligt delegations- och vidaredelegationsordningen, utsedd delegat.
3. Utarbeta dokumenterade rutiner avseende hur och vilka kontroller som ska genomföras i samband med att en ny leverantör läggs upp i leverantörsregistret.
4. Inför en tvåhandsprincip vid upplägning i och förändring av leverantörsregistret.
5. Inför regelmässig kontroll gentemot Skatteverket innan en ny leverantör läggs upp i leverantörsregistret.
6. Spärra samtliga leverantörer som saknar organisationsnummer.
7. Gå igenom och spärra inaktiva leverantörs-ID och bankgiron för noterade dubletter.
8. Överväg att införa en systematisk kontroll av befintliga leverantörer mot exempelvis Svensk handels "svarta lista" eller motsvarande.

I samband med faktaavstämning av revisionsrapporten kunde vi konstatera att förbundet redan vidtagit åtgärder för 4 av de 8 rekommendationerna, vilket är positivt. Nedan redovisas dessa åtgärder, kopplat till vilken rekommendation som avses:

1. En rutin har införts där återredovisning av utbetalningar signeras av annan behörig medarbetare än den som effektuerat betalningen och sparas i pärm.
2. En rutin har införts som säkerställer att samtliga delegationsbeslut avseende beslutsattest skriftligen undertecknas av behörig.
6. Ett arbete med översyn och spärrning av samtliga leverantörer som saknar organisationsnummer har påbörjats och beräknas vara färdigställt innan bokslutet 2015.
7. Ett arbete med översyn och spärrning av inaktiva leverantörs-ID och bankgiron för noterade dubletter har påbörjats och beräknas vara färdigställt innan bokslutet 2015

2.2.2. *Direktionens svar*

Direktionens svar på rekommendationer från revisionsrapporten var enligt följande:

1. Åtgärd är klar. Betalningslistan signeras av annan behörig än den som effektuerat betalningen.
2. Åtgärd är klar. Aktuell lista med behöriga attestanter skrivs ut och undertecknas av brandchef. Listan förvaras i pärm hos ekonomifunktionen.
3. Åtgärd i närmaste färdigställd, kvalitetssäkras i sommar.
4. Ingen åtgärd har skett, vi anser att det redan finns en tvåhandsprincip i vår hantering som fungerar tillfredsställande. Vi har även ställt frågan till Visma Business om den funktionen finns i ekonomisystemet. De svarade nej och att de aldrig fått frågan från annan kund än oss.
5. Vid nya leverantörer där fakturabelopp överstiger 5 tkr görs stickprovskontroller gentemot Skatteverket.
6. Åtgärd är klar.
7. Åtgärd är klar. De som varit inaktiva i 2 år eller mer är spärrade.

8. Vid nya leverantörer som inte har avropats eller upphandlats och fakturabeloppet understiger 5 tkr görs kontroller på ca 10% av leverantörerna gentemot Svensk handels "svart lista" eller motsvarande.

2.2.3. Sammanfattande kommentar

Vi har uppdaterat förståelsen för leverantörsregister- och utbetalningar dels genom intervju med economichef, dels genom stickprov på kontroller vi bedömer rimliga.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av en signerad attestförteckning som är daterad 2020-07-31. Dock noterade vi, tillsammans med economichef, att befintlig attestförteckning inte var fullständig då det saknades beslutattester i förteckningen. Av förteckningen kunde man utläsa vem som är godkännare, inte beslutsattestant. Economichefen valde därför att uppdatera och förbättra attestförteckningen redan vid granskningstillfället. Den nya attestförteckningen är daterad 2020-10-19. Vi kan därmed konstatera att det förelåg brister i attestförteckningen som nu är korrigerade.

Av intervjun framgick att förbundet inte infört en systematisk kontroll av befintliga leverantörer mot svensk handels "svartlista". Som ett led i granskningen har vi utfört en kontroll av leverantörsregistret mot svensk handels "svartlista". I verifieringen noterades inga avvikelser.

Vi har tagit del av en manual framtagen av förbundet och kan därmed konstatera att det finns dokumenterade rutiner avseende hur och vilka kontroller som ska genomföras i samband med upplägg av nya leverantörer i leverantörsregistret. Av manualen framgår att leverantörens momsregistreringsnummer ska kontrolleras mot Skatteverket samt att bankgiro/plusgiro kontrolleras mot leverantörens hemsida för att säkerställa att kontot som anges går till det företag som finns angivet på fakturan.

Förbundet låter meddela att en fråga om att införa en spärr i systemet som kräver tvåhandsprincip vid upplägg av ny leverantör har kommunicerats med Visma, vilket enligt Visma inte är möjligt att införa. Förbundet menar dessutom att de redan finns tillräckliga kontroller i sin hantering.

Spärrning av leverantörer som är inaktiva, saknar organisationsnummer alternativt har dubbla bankgiron görs löpande. Genomgång av, inklusive spärrning i registret, görs bland annat när en leverantör byter bankgiro. Som ett led i granskningen har vi verifierat antalet leverantörer i registret som saknar organisationsnummer. Utfallet visade att 111 av totalt 6 276 leverantörer saknar organisationsnummer. Samtliga 111 leverantörer är spärrade i systemet, inga avvikelser har noterats.

Utifrån tidigare lämnade rekommendationer har ett stickprov gjorts för att säkerställa att en tvåhandsprincip vid utbetalning av leverantörsfakturor har införts. I verifieringen av 15 transaktioner kunde vi konstatera att i samtliga fall föreligger en tvåhandsprincip vid utbetalning till leverantörer. Inga avvikelser har noterats.

Utifrån genomförd granskning av tidigare lämnade rekommendationer och tillhörande verifiering bedömer vi att man vidtagit de åtgärder som rekommenderats avseende leverantörsregister och utbetalningar. Trots att ingen avvikelse noterades i kontrollen mot svensk handels "svartlista" bedömer vi fortsatt att förbundet bör införa en rutin där man kontrollerar leverantörer mot listan.

Svar på revisionsfråga: Ja

2.3. Intern kontroll i kundfakturering (2016)

2.3.1. Rekommendationer framförda i rapport och missiv

En granskning genomfördes 2016 avseende rutiner kring kundfakturering. Granskningen syftade till att bedöma om förbundet hade en tillräcklig intern kontroll avseende hanteringen av kundfakturering. Den revisionsfråga som besvarades var:

- Är den interna kontrollen tillräcklig avseende system och rutiner för hantering av kundfakturering?

Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningen var att den interna kontrollen **i huvudsak är tillräcklig**. Det konstaterades att det finns dokumenterade rutiner som omfattar väsentliga moment avseende kundfakturering och kravhantering. För att ytterligare stärka den interna kontrollen inom detta område och minska sårbarheten och personbundenheten i kontroller och rutiner för kundfakturering lämnas följande rekommendationer i både rapport och missiv:

1. Förbundet utarbetar och dokumenterar ett sammanhållet "körschema" över de olika arbets- och kontrollmomenten som ska ske, vem som är ansvarig för att en kontroll eller ett arbetsmoment ska ske samt när i tiden en arbetsuppgift och kontroll ska ske.

2.3.2. Direktionens svar

Direktionens svar på rekommendationer från revisionsrapporten var enligt följande:

1. Förvaltningen har för att minska sårbarheten av att kundfakturering sker och att den sker vid rätt tidpunkt gett ekonomifunktionen i uppdrag att dokumentera detta. Manualen ska sträcka sig över 2 månader för att täcka den löpande faktureringen. Övrig fakturering som sker 1–2 gånger per år kommer att läggas till i punktform. Denna manual ska sparas digitalt där övriga manualer finns om ekonomifunktionens arbetsuppgifter.

2.3.3. Sammanfattande kommentar

Vi har fått en uppdaterad förståelse för processen avseende kundfakturering och har inhämtat underlag och genomfört nya stickprov på kontroller vi bedömer rimliga.

Vi har tagit del av ett utarbetat "körschemat" från förbundet. Vi kan, utifrån erhållet underlag, konstatera att åtgärder har vidtagits utifrån tidigare lämnad rekommendation. Ett digitalt "körschema" har skapats där man kartlägger olika arbets- och kontrollmomenten som ska ske, vem som är ansvarig samt när i tiden en arbetsuppgift och kontroll ska ske.

Som ett led i granskningen har vi verifierat att fyra fakturor om 17,7 mnkr överensstämmer med avtalade villkor. Inga avvikelser har noterats i verifieringen.

Utifrån genomförd granskning av tidigare lämnade rekommendationer och tillhörande verifiering bedömer vi att man har vidtagit de åtgärder som rekommenderats avseende kundfakturering.

Svar på revisionsfråga: Ja

2.4. Intern kontroll i förmånsbilar (2017)

2.4.1. Rekommendationer framförda i rapport och missiv

En översiktlig granskning genomfördes 2017 avseende förbundets hantering och redovisning av tjänstebilar och förmånsbilar. Den revisionsfråga som besvarades var.

- Har direktionen för Södertörns brandförsvarsförbund säkerställt en ändamålsenlig hantering och redovisning av tjänstebilar och förmånsbilar?

Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningen var att direktionen för Södertörns brandförsvarsförbund **inte har säkerställt en ändamålsenlig hantering** och redovisning av tjänstebilar och förmånsbilar. I både rapport och missiv lämnades följande rekommendationer:

1. Förbundet fastställer heltäckande och dokumenterade policys/riktlinjer/rutiner avseende förbundets hantering och redovisning av fordon.
2. Förbundet utarbetar kontroller som säkerställer att förbundets regler efterlevs.
3. Korrekt förmånsbeskattning säkerställs för både bilförmånen och drivmedelsförmån.

Av missiv framgår även följande rekommendationer:

4. Rättning sker av 2017 års felaktiga bilförmån och drivmedelsförmån för hela året.
5. Man överväger en slutreglering av gällande lagstiftning.

2.4.2. Direktionens svar

Direktionens svar på rekommendationer från revisionsrapporten var enligt följande:

1. Ett förslag till policy som skapar tydliga ramar för förmånsbilar har tagits fram, likaså en instruktion som beskriver riktlinjer och rutiner för förbundets övriga tjänstefordon.
2. Avseende förmånsbilar har samtliga fordon försetts med elektronisk körjournal för utökad spårbarhet. Föreslagen policy skapar även tydligare beslutsprocess avseende införskaffande av förmånsbil där regelverket blir en naturlig ram. Avseende övriga tjänstebilar är förvaltningens åsikt att risken för omfattande missbruk är liten, men inte kan uteslutas. Att arrangera omfattande kontrollsystem bedöms dock inte vara motiverade mer än den uppföljning vi har på bokning av bilar och bränslekostnader.
3. Äldre felaktiga beräkningsrutiner har justerats till gällande regelverk.
4. Rättning skedde på decemberlönen för samtliga förmånstagare.
5. Korrekta förmånsvärden för bilförmån och drivmedelsförmån har beräknats för perioden 2013–2017, mellanskillnaden har reglerats av samtliga förmånstagare.

2.4.3. Sammanfattande kommentar

Vi har uppdaterat förståelsen för rutinen avseende förmånsbilar dels genom intervju med ekonomichef, dels genom stickprov på kontroller vi bedömer rimliga.

Vi har tagit del av dokumentet *Policy gällande förmånsbilar (Dnr 2018–001077)* och kan konstatera att förbundet upprättat dokumenterade policys avseende förmånsbilar. Av policyn framgår bland annat att inköpspris för fordon efter eventuella rabatter inklusive tillbehör och moms får uppgå till maximalt 7,5 prisbasbelopp, vilket 2019 motsvarar 348 750 kr (46 500 kr x 7,5 pbb). Enligt uppgift har man sedan 2017 halverat antalet förmånsbilar hos förbundet. I dagsläget finns endast två förmånsbilar. Sedan 2017 har en förmånsbil köpts in, vilket gjordes i november 2019. Utifrån erhållna underlag till den senast inköpta bilen kan vi konstatera att man följer de riktlinjerna som är beslutade i ovannämnd policy. Ingen avvikelse har noterats.

Vi har stämt av två lönespecifikationer mot körjournal för de två befintliga förmånsbilar hos förbundet för att säkerställa att korrekt förmånsbeskattning sker för både drivmedelsförmån samt förmånsbilen. Inga avvikelser har noterats, granskningen gjordes utan anmärkning.

Enligt direktionen har man, utifrån tidigare felberäknade förmånsbeskattningar, gjort rättningar på decemberlönen 2017. Vi har som ett led i granskningen tagit del av lönespecifikationer för december månad för de personer som 2017 hade en bil- och drivmedelsförmån för att säkerställa att en korrigering ägt rum. Utifrån erhållna lönespecifikationer kan vi konstatera att en rättning av tidigare felaktig beskattning har gjorts.

Utifrån genomförd granskning av tidigare lämnade rekommendationer och tillhörande verifiering bedömer vi att man vidtagit de åtgärder som rekommenderats avseende rapportering av förmånsbilar.

Svar på revisionsfråga: Ja

2.5. Granskning av löpande internkontroll (2018)

2.5.1. Rekommendationer framförda i rapport och missiv

En granskning genomfördes 2018 avseende löpande internkontroll i ett urval redovisningsrutiner. Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfrågor:

- Är direktionens interna kontroll avseende utvalda redovisningsrutiner tillfredsställande?
- Efterlever förbundet, den av direktionen beslutade, internkontrollplanen inom utvalda redovisningsrutiner?

Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningen var att förbundsdirektionens interna kontroll avseende utvalda redovisningsrutiner är **delvis tillfredsställande** och att den av direktionen beslutade internkontrollplanen efterlevs.

I rapport och missiv lämnades följande rekommendationer:

1. Stärka den interna kontrollen avseende inköp och upphandling och säkerställa att detta görs i enlighet med LOU.
2. Upprätta styrande och stödjande dokument avseende s.k. förtroendekänsliga poster samt löpande säkerställa dessas överensstämmelse med aktuell lagstiftning.
3. Revidera attestförteckning och delegationsordningen och framöver löpande utvärdera revideringsbehovet.

4. Se över behovet att införa kontrollmoment i internkontrollplanen avseende s.k. förtroendekänsliga poster.

2.5.2. *Direktionens svar*

Direktionens svar på rekommendationer från revisionsrapporten var enligt följande:

1. Det finns ingenting i revisionsrapporten som påvisar att offentliga medel har använts på ett ovarsamt sätt och med en egen genomgång av de fakturor som är förknippade med brister i förhållande till LOU finns en rimlighet i samtliga inköp. Att det förekommer brister i förbundets rutiner påvisas dock tydligt vilket innebär att en risk för framtida felaktigheter föreligger. Utöver vad som framkommit i revisionsrapporten skapar upphandlingsprocessen också onödigt administrativt arbete internt i förbundet som också kan effektiviseras med ett förfinat arbetssätt och tydligare rutiner skaffas. Åtgärder som har utförts är att upprätta inköps- och upphandlingsreglemente samt implementera detta i organisationen senast 2020-01-01 samt att utvärdera behovet av administrativt stödsystem för inköpsprocessen.
2. Förbundet har generellt en sparsam inställning till s.k. förtroendekänsliga poster. Dock saknas tydliga styrdokument i ämnet. Åtgärder som ska utföras är upprätta styrdokument som reglerar förbundets representation, konferensverksamhet och tjänsteresor senast 2019-09-15.
3. I denna punkt delar vi inte revisionens uppfattning. Uppgiften att delegationsordningen inte har reviderats på sex år är korrekt, men då denna handling endast beskriver gränssnittet mellan direktionen och brandchefen principiellt är det naturligt att den inte revideras frekvent. Att attestförteckningen inte ska ha reviderats på 14 år stämmer inte med vår egen uppfattning. Attestförteckningen uppdateras löpande i takt med att medarbetare tillkommer, slutar samt vid verksamhetsförändringar. Inga åtgärder planeras.
4. Med tanke på känsligheten i nyttjandet av offentliga medel avseende representation, resor etc. förtjänar området intresse i förbundets internkontrollplan. Ett tillägg till internkontrollplanen inför senast 2019-09-15 där stickprov avseende efterlevnad av förbundets riktlinjer för representation, konferensverksamhet och tjänsteresor ska utföras för minst 10 aktiviteter under 2019.

2.5.3. *Sammanfattande kommentar*

Vi har uppdaterat förståelsen för förbundets löpande internkontroll dels genom intervju med ekonomichef, dels genom stickprov på kontroller vi bedömer rimliga.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av en signerad attestförteckning som är daterad 2020-07-31. Dock noterade vi, vilket nämnts i tidigare avsnitt, att befintlig attestförteckning inte var fullständig då det saknades beslutattester i förteckningen. Ekonomichefen valde därför att uppdatera och förbättra attestförteckningen redan vid granskningstillfället. Den nya attestförteckningen är daterad 2020-10-19. Vi kan därmed konstatera att det förelåg brister i attestförteckningen som nu är korrigerade.

Vidare tog vi del av en signerad vidaredelegationsordning som är daterad 2020-06-15. Dock noterar vi, vilket nämnts i tidigare avsnitt, att det föreligger en brist i dokumentet. Av delegationsordningen kan man inte utläsa vem/vilka som har behörighet att attestera en löneutbetalning. Mot bakgrund av detta kan vi konstatera att vidaredelegationsordningen har uppdaterats och signerats, men trots det inte är att se som fullständig.

Av dokumentet *Inköp av tjänster och varor som kan vara förtroendekänsliga (Dnr 2019-003761)* kan vi konstatera att förbundet vidtagit tillräckliga åtgärder och upprättat styrande och stödjande dokument avseende förtroendekänsliga poster, daterade 2019-08-01. För att bedöma om förbun-

det säkerställer en tillräcklig intern kontroll kopplat till hanteringen av representation och s.k. förtroendekänsliga poster har kontrolltestning av 15 transaktioner verifierats. I stickproven har vi kontrollerat att transaktionerna följer de riktlinjer som föreligger, att erforderliga underlag finns bifogat, att det föreligger en korrekt kontering samt att transaktionen har attesterats av behörig och oberoende person. Stickproven är fördelade enligt följande:

- Resor 5 st
- Kurs och konferens 5 st
- Representation 5 st

Utfallet av genomförd granskning presenteras i tabellen nedan.

* För en av 15 fakturor föreligger en felkontering, varför en bedömning utifrån punkterna nedan inte kommer göras för fakturan med anledning av att ett vanligt inköp inte kräver syftesbeskrivning, deltagarförteckning etc. Vi konstaterar endast att det föreligger en felkontering. Av den anledningen kommer utfallet i tabellen nedan endast göras för de resterande 14 fakturorna i stickprovet.

Verifiering	Uppfyllt	Ej uppfyllt	Delvis
Syfte framgår	12	0	2
Deltagare framgår	14	0	0
Korrekt momsavdrag	14	0	0
Korrekt kontering	14	1 *	0
Behörig attestant	14	0	0
Oberoende attestant	13	1	0
Kommentar	<p>* Se dokumentation i stycken ovanför tabell.</p> <p>I två fall finns en syftesbeskrivning, men det föreligger en avsaknad av kursprogram eller agenda för kurs/konferensen, därav bedömningen delvis.</p> <p>I ett fall har attestant själv deltagit i aktiviteten, därav bedömningen ej uppfylld. Attestanten är inte oberoende.</p>		

Enligt direktionen ska inköps- och upphandlingsreglemente upprättas samt implementerats i organisationen senast 2020-01-01. Detta med anledning av den tidigare lämnade rekommendationen att stärka den interna kontrollen avseende inköp och upphandling för att säkerställa att detta görs i enlighet med LOU. Enligt uppgift har dessa åtgärder ännu inte genomförts, däremot har man anlitat en senior konsult som ska hjälpa till att stärka upp den interna kontrollen och hjälpa till vid upprättandet av en ny policy. Konsulten började arbeta i september 2020.

I verksamhetsplanen 2020 har man infört ett kontrollmoment avseende förtroendekänsliga poster som ska utföras en gång per. Kontrollen innebär att man slumpmässigt ska granska 10 fakturor för att kontrollera efterlevnad av förbundets riktlinjer för representation, konferensverksamhet och resor. Vi har begärt att ta del av en sådan kontroll, men vid granskningstillfället i oktober 2020 har en sådan kontroll ännu inte genomförts. Enligt ekonomichef planerar man att genomföra stickprovskontrollen under november 2020.

Utifrån genomförd granskning av tidigare lämnade rekommendationer och tillhörande verifiering bedömer vi att man delvis vidtagit tillräckliga åtgärder som rekommenderats avseende löpande internkontroll. Detta med anledning av att det föreligger brister i befintlig vidaredelegationsordning, att man ännu inte upprättat inköps- och upphandlingsreglemente som implementerats i organisat-

ionen samt att man ännu inte genomfört stickprov på förtroendekänsliga poster enligt verksamhetsplanen 2020.

Svar på revisionsfråga: Delvis

3. Revisionell bedömning

Mot bakgrund av genomförd granskning gör vi bedömningen att Södertörns brandförsvaret har en **tillräcklig** intern kontroll avseende:

- Leverantörsregister- och utbetalningar
- Kundfakturering
- Förmånsbilar

Vidare har förbundet en i **huvudsak tillräcklig** intern kontroll avseende:

- Lönerutiner
- Löpande intern kontroll

Den sammantagna revisionella bedömningen baseras på utfallet av genomförd granskning och bedömningen av revisionsfrågan.

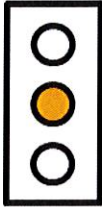
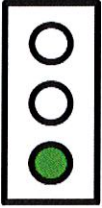
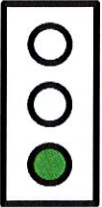

3.1. Rekommendationer

Mot bakgrund av genomförd granskning lämnas följande rekommendationer:

- Uppdatera vidaredelegationsordningen med de medarbetare som har behörighet att attestera löneutbetalningar.
- Inför en rutin där nya leverantörer kontrolleras mot Svensk handels "svarta lista".
- Säkerställ att inköps- och upphandlingsreglemente upprättas och implementeras i organisationen och att det görs i enlighet med LOU.
- Säkerställ att man fullföljer de kontrollmoment som införts i verksamhetsplanen 2020 som syftar till att slumpmässigt kontrollera 10 fakturors efterlevnad av förbundets riktlinjer för representation, konferensverksamhet och resor.

4. Bedömningar utifrån revisionsfråga

4.1. Bedömningar per uppföljd revisionsrapport

Revisionsrapport	Kommentar	
Intern kontroll i lönerutiner (2014)	Delvis Förbundet har i allt väsentligt vidtagit tillräckliga åtgärder. Att det inte framgår i delegationsordningen vem/vilka som har behörighet att attestera utbetalnings- och bankkopplingslistan, bedömer vi dock vara en brist.	
Intern kontroll i leverantörsregister och – utbetalningar (2015)	Ja Genomförd granskning visar att rutinerna kring leverantörsreskontran är ändamålsenliga och säkerställer en tillräcklig intern kontroll.	
Intern kontroll i kundfakturering (2016)	Ja Genomförd granskning visar att den interna kontrollen är tillräcklig avseende system och rutiner för hantering av kundfakturering.	
Intern kontroll i förmånsbilar (2017)	Ja Genomförd granskning visar att förbundet säkerställt en ändamålsenlig hantering och redovisning av förmånsbilar.	

Granskning av löpande internkontroll
(2018)

Delvis

Utifrån genomförd granskning konstaterar vi att förbundet inte har upprättat inköps- och upphandlingsreglemente som ska implementeras i organisationen. Vidare har förbundet inte genomfört stickprov på förtroendekänsliga poster enligt verksamhetsplanen 2020.

2020-12-07

Richard Moëll Vahul

Uppdragsledare

Jennifer Höök

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Södertörns brandförsvärsförbunds revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-03-23. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.